

ZIUA NAȚIONALĂ A LECTURII 2025 LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Veronica BORȘ
ORCID 0000-0002-5759-3324
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: *Articolul relevă activitățile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, organizate în contextul Zilei Naționale a Lecturii, ediția anului 2025, reflectând activitățile socio-culturale prin care se evidențiază și promovează lectura și rolul ei în societate, ce scot în prim-planul vieții culturale lectura și importanța acesteia. Programul de acțiuni consacrat Zilei Naționale a Lecturii 2025 au inclus inițiative comunitare de lectură publică, conferințe, expoziții de documente, serate literar-muzicale, întâlniri cu scriitori, lansări de carte, cluburi literare etc.*

Cuvinte-cheie: *Biblioteca Națională, activități socio-culturale, parteneriate, Programul național LecturaCentral.*

Abstract: *This article reveals the works of the National Library of the Republic of Moldova in a context of the National Reading Day 2025, reflecting the socio-cultural activities to highlight and promote reading and its role in society, bring reading to the forefront of cultural life and accentuate its importance.*

Keywords: *National Library of the Republic of Moldova, socio-cultural activities, partnerships, LecturaCentral National Program.*

Ziua Națională a Lecturii, sărbătoare instituită în țara noastră în anul 2022, este marcată la 14 februarie, în contextul Zilei Internaționale a Cititului Împreună și a aniversării poetului Grigore Vieru. Cu acest prilej, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a organizat activități culturale, sociale și educaționale care pun în evidență și promovează lectura și rolul ei în societate și scot în prim-planul vieții culturale importanța lecturii în dezvoltarea persoanelor și a societății. În contextul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova de a declara anul 2025 Anul Mihai Eminescu, o atenție deosebită a fost acordată comemorării „omului deplin al culturii românești”, prin promovarea multidimensională a creației acestuia și a moștenirii

literare și artistice adiacente. Programul de acțiuni consacrat Zilei Naționale a Lecturii 2025 a inclus discuții și inițiative comunitare de lectură publică, sesiuni consultative, conferințe, expoziții de documente, serate literar-muzicale, întâlniri cu scriitori, lansări de carte, cluburi literare etc.

În cadrul programului de acțiuni dedicate promovării lecturii, a fost organizată o sesiune consultativă prilejuită de marcarea Zilei Internaționale a Cititului Împreună și a Zilei Naționale a Lecturii în Republica Moldova. Evenimentul a avut ca scop sprijinirea bibliotecilor prin furnizarea de suport informațional și documentar, subliniind, totodată, rolul esențial pe care îl au bibliotecile și bibliotecarii în formarea unei culturi a lecturii și în consolidarea unei societăți educate.

Pentru a marca Ziua Internațională a Cititului Împreună, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a inițiat Campania națională „Citim cu voce tare împreună” și a concentrat eforturile bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci spre a celebra impactul unic și forța lecturii cu voce tare în susținerea cunoașterii și educației, prin asocierea bibliotecilor, instituțiilor educaționale și a comunităților pentru promovarea lecturii.

Instituția a desfășurat în cadrul acestei inițiative comunitare un program de lectură publică cu genericul „Făt-Frumos din lacrimă: povestea care prinde viață”, cu participarea elevilor din clasa a IV-a C de la Liceul Teoretic Român-Francez „Gheorghe Asachi”. În cadrul evenimentului a fost prezentată expoziția „Făt-Frumos din lacrimă: călătoria unei cărți”, fiind expuse diverse publicații din colecțiile Bibliotecii Naționale.

Ziua Națională a Lecturii 2025 a reprezentat un prilej de reflecție asupra rolului cărții și lecturii ca mod de viață, influențând modalitatea de gândire, dezvoltare a spiritului critic și consolidare a identității culturale. Cu acest prilej, au fost trasate direcțiile strategice a ediției anului 2025, într-un eveniment desfășurat online „Ziua Națională a Lecturii: traiectorie 2025”, dedicat promovării cărții și lecturii. Evenimentul a reunit personalități din domeniul educației, culturii, literaturii și al biblioteconomiei, oferind o platformă de comunicare pentru inițiative și oportunități de colaborare, schimb de idei și bune practici.

Cu mesaje de susținere și încurajare au venit Liliana Nicolăiescu-Onofrei, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, și Sergiu Prodan, ministru al culturii. Dna Lucia Țurcanu, cercetător științific la Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” (România), a dat start activității cu o prezentare despre „Eminescu... prin ochii experților literari”. Un moment-cheie al Zilei Naționale a Lecturii 2025 l-a constituit prezentarea edițiilor ordinare a trei proiecte naționale, intitulată „Trei proiecte și toată țara”, în cadrul căreia discuțiile s-au axat pe proiectele prioritare pe segmentul promovării

lecturii sub egida Ministerului Culturii. Dna Elena Pintilei, director general al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, a dat start lansării Programului Național *LecturaCentral*; dna Maria Șleahțișchi, director al Muzeului Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu” a prezentat proiectul „Cartea deschisă”; iar Eugenia Bejan, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” a dat start proiectului „Citim împreună”. Proiectele vor fi axate pe următoarele direcții strategice: educație, cultură, cunoaștere și dezvoltare. Scopul acestor programele naționale de lectură pivotează pe crearea premiselor pentru o societate mai informată, incluzivă și colaborativă.

Programul Național *LecturaCentral* (PNLC) este la a opta ediție. Dna Vera Osoianu, director adjunct al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, a menționat prioritățile ediției actuale. În cadrul acestui eveniment de inaugurare a fost organizată conferința „Suntem ceea ce citim”, susținută de Oleg Serebrian, scriitor, istoric, politolog, diplomat, accentuând rolul lecturii în formarea personalității și dezvoltarea societății. În anul curent vor fi desfășurate un șir de activități în vederea asigurării suportului metodologico-practic, a formării abilităților și competențelor necesare ale bibliotecarilor pentru implicarea în realizarea obiectivelor specifice ediției a 8-a a Programului Național *LecturaCentral*. Acesta este axat prioritar pe organizarea atât a activităților educaționale și culturale de informare a membrilor comunității despre valorile și principiile Uniunii Europene, în colaborare cu specialiști din diverse domenii, dar și cu implicarea personalului de specialitate din bibliotecile Sistemului Național de Biblioteci; cât și a conferințelor metodologice zonale în patru zone ale Republicii Moldova. De asemenea, vor fi coordonate și organizate activități care țin nemijlocit de implicarea utilizatorilor: desfășurarea Campaniei „20 de scriitori și cercetători/20 de întâlniri” prin promovarea patrimoniului literar național, ca parte a patrimoniului european; organizarea lecțiilor publice axate pe cunoașterea valorilor europene, cu implicarea experților din diverse domenii;

realizarea Campaniei „Septembrie – nicio zi fără lectură” dedicată cunoașterii și promovării valorilor europene prin lectură; organizarea concursurilor naționale privind promovarea cărții și a lecturii în biblioteci sub aspectul cunoașterii valorilor europene; desfășurarea inițiativei „Lectura ne unește”; organizarea taberei mobile de vară cu implicarea cititorilor activi, cu vârsta între 16 și 18 ani, în scopul atragerii tinerilor în promovarea valorilor europene prin activități de voluntariat; desfășurarea ediției a 7-a a Conferinței internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”.

În cadrul prezentării, au fost trasate de către dna Ludmila Corghenci, șefa Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Știința Informării, și unele aspecte ce țin de dezvoltarea competențelor de lectură, în contextul obiectivelor Programului Național *Lectura-Central 2025*, dar și al hotărârii Parlamentului Republicii Moldova de a declara anul 2025 Anul Mihai Eminescu.

Pentru a sărbători aniversarea poetului Grigore Vieru, în colaborare cu Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”, a fost organizată o serată muzical-poetică, în cadrul Salonului muzical „Poetul și muzica”, ediția a III-a. Momentele artistice au fost prezentate cu har de poeți, artiști, declamatori și au încântat publicul drag cu nemuritorarele versuri ale poetului Grigore Vieru, dar și cu cântecele îndrăgite și multcunoscute. Au răsunat piese și poezii: „Ce seară albastră”, autori: Ilie Văluță și Grigore Vieru, interpretată de Diana și Ilie Văluță; micuțul Sebastian Pălitu a recitat poeziile „Prietenul”, de Grigore Vieru, și „Hora Unirii”, de Vasile Alecsandri. Artista Elena Demirdjean a încântat publicul interpretând cunoscuta romanță „Ah, cerut-am de la zodii...”, compozitor David Gherșveld, versuri: Mihai Eminescu, și cântecul „Ochii tăi”, compozitor Marian Stârcea, versuri: Radmila Popovici. Scriitorul Emilian Galaicu-Păun a recitat „Sonete”, de Mihai Eminescu. Compozitorul Ilie Văluță a interpretat romanța „Când...”, care a scris-o pe versurile lui Grigore Vieru. Compozitorul Marian Stârcea a interpretat „Sonet”, autori: Marian Stârcea și Emilian Galaicu-Păun. Piesa

„O, mamă, dulce mamă”, autori: Marian Stârcea și Mihai Eminescu, a fost interpretată de Elizaveta Smirnov. Corina Sâciuc a cântat „De ce nu-mi vii”, compozitor Marian Stârcea, versuri: Mihai Eminescu. Interpretele Raisa Bărnaz și Silvia Gonciar au cântat două romanțe: „Pe lângă plopii fără soț”, compozitor: Ionel Feric, versuri: Mihai Eminescu, și „Două viori”, compozitor Elly Roman, versuri: Henri Mălineanu.

Cu prilejul consemnării a 90 de ani de la nașterea poetului Grigore Vieru, au fost expuse expozițiile: „Grigore Vieru, făuritorul de cuvinte al neamului” (Muzeul Parlamentului Republicii Moldova), „Grigore Vieru, o lacrimă de lumină și eternitate” și „Poezia lui Grigore Vieru în penelul basarabean”, prin care este pusă în evidență opera scriitorului, ce redă copilăria, neliniștea și suferința iubirii absolute, casa părintească, dar și tematica păcii, și prin care este adus un omagiu geniului ale cărui versuri rămân o comoară națională și o sursă nepuizabilă de inspirație pentru generațiile viitoare. A fost prezentată o gamă variată de documente ce reflectă atât opera lui Grigore Vieru în grafica și ilustrația artiștilor basarabeni, cât și lucrările tipărite la Chișinău între anii 1957-2024.

Un alt moment de o înaltă încărcătură spirituală și intelectuală a fost lansarea a două volume de aforisme „Mesajul Universului”, semnate de Ana Sârbu, cercetător științific CAIE. De asemenea, în cadrul evenimentului a fost prezentat și volumul de aforisme „Paradox”, semnat de aceeași autoare. În volumul dat, Ana Sârbu reușește să capteze în aforisme scânteietoare esența paradoxurilor vieții. Această carte este mai mult decât o simplă colecție de reflecții, este un dialog intim cu cititorul, un îndemn de a privi dincolo de evidențe și de a găsi armonie în contradicții. Fiecare aforism este o fereastră spre o altă perspectivă asupra vieții, unde rațiunea și intuiția dansează împreună. Lucrarea este o carte profundă și vizionară, o călătorie spirituală prin care autoarea descifrează mesajele subtile ale divinității și legătura tainică cu ființa umană. În paginile sale, descoperim o sinteză unică între cunoașterea științifică și recunoașterea semnelor universale și

explorarea lumii interioare. Este o carte care îmbină cunoașterea științifică cu înțelepciunea sufletului, oferind răspunsuri la întrebări pe care poate nici nu știam că le avem.

Vorbitorii prezenți la lansare au subliniat că este nevoie de autori și de astfel de cărți în societatea noastră – lucrări care ne înalță, care ne provoacă să gândim și să simțim mai profund. Oaspeții au elogiat curajul, profunzimea și frumusețea celor două cărți lansate, precum și personalitatea distinsă a autoarei.

Evenimentul cu genericul „Melodia de demult” s-a desfășurat într-o nouă ședință a Salonului muzical, consacrată jurnalistului, compozitorului și cantautorului Igor Grosu, președintele Asociației „Mitropolitul Gurie Grosu”, membru al Uniunii Jurnaliștilor, al Uniunii Cineaștilor din Republica Moldova și al Uniunii Epigramiștilor din România. Protagonistul și-a adunat prietenii, colegii, admiratorii muzicii sale la un bilanț solid în preajma aniversării a

70-a de la naștere. A fost un prilej plăcut de a asculta compozițiile dumnealui în propria interpretare în acompaniamentul chitarei, precum și piese cântate de cunoscuți interpreți din fascinanta lume a muzicii. În calea sa de creație, Igor Grosu a colaborat cu poeții Grigore Vieru, Anatol Codru, Nicolae Dabija, Iulian Filip, Ion Diviza, Vasile Toma, Dumitru Rotaru ș.a. Astfel au apărut renumitele șlagăre: „Se duc artiștii”, „Ninge, ninge”, „Melodia de demult”, „Păcatul”, „Testamentul”, „Cântecul mamei”, „Nu sunt singur”, „Dincolo de voi”, „Unde ești, copilo?”, „Smărăndița”, „Zile, zilișoare”, „Dulcele amar”, „Eu știu” și multe altele.

Evenimentele au avut un impact deosebit pentru utilizatorii și vizitatorii bibliotecii, oferindu-le nu doar oportunitatea de a descoperi volume noi de înaltă ținută intelectuală și spirituală, ci și prilejul de a interacționa direct cu scriitorii, compozitori și oameni de artă, de a pune întrebări, de a reflecta asupra sensurilor profunde transmise prin cuvânt. Atmosfera încărcată de emoție, momentele artistice prezentate cu har de poeți, artiști și declamatori au încântat publicul drag cu nemuritoarele versuri ale poetului Grigore Vieru, iar dialogurile autentice și momentele artistice din cadrul lansărilor au contribuit la consolidarea rolului bibliotecii ca spațiu de cultură vie, inspirație și cunoaștere.

Instituirea Zilei Naționale a Lecturii în Republica Moldova reprezintă o inițiativă valoroasă, menită să trezească un interes reînnoit față de carte și să reaprindă pasiunea pentru literatura de calitate. Prin această zi simbolică devenim promotori activi ai lecturii, contribuind la revalorizarea rolului cărții în formarea intelectuală și spirituală a societății. Ziua Națională a Lecturii trebuie să devină un catalizator al unei noi perspective asupra relației dintre Carte, Cititor și Lectură – o relație vie, profundă și transformatoare.

Instituirea Zilei Naționale a Lecturii în Republica Moldova reprezintă o inițiativă valoroasă, menită să trezească un interes reînnoit față de carte și să reaprindă pasiunea pentru literatura de calitate. Prin această zi simbolică devenim promotori activi ai lecturii, contribuind la revalorizarea rolului cărții în formarea intelectuală și spirituală a societății. Ziua Națională a Lecturii trebuie să devină un catalizator al unei noi perspective asupra relației dintre Carte, Cititor și Lectură – o relație vie, profundă și transformatoare.

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA			
PROGRAM CONSACRAT MARCĂRII ZILEI NAȚIONALE A LECTURII ÎN ANUL 2025			
Evenimente	Participanți	Expoziții	Documente expuse
6	632	6	740
	43		110
	60		120
	34		130
	337		220
	50		60
	108		100

Marketing și Comunicare Socioculturală, tel. 10221 24 05 51